

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

rn Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Farkındalığın Artırılması için Teknik Destek

Referans No.: EuropeAid/138441/IH/SER/TR

İKTİSADİ İŞLETMELER / ÜRÜN GÜVENLİĞİ & PGD ANKETİ RAPORU

Mart 2019

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

rn Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Farkındalığın Artırılması için Teknik Destek

EuropeAid/138441/IH/SER/TR

Sözleşme No.: DOGER/PSMSC/TR2014/DG/02/RA-2/SER/014

İKTİSADİ İŞLETMELER / ÜRÜN GÜVENLİĞİ & PGD ANKETİ RAPORU

Mart, 2019

Bu yayının içeriğinden tamamen Norm Consulting danışmanlık şirketi sorumlu olup, bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtma amacıyla kullanılamaz.

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	3
GRAFİK LİSTESİ	4
GİRİŞ	5
Amaç	6
Araştırma Evreni	7
Temsil için kullanılan yöntem ve örneklem	7
Veri Toplama Tekniği	9
YÖNETİCİ ÖZETİ	10
FİRMA ÖZELLİKLERİ	16
İşyeri büyüklüğü	17
Faaliyet süresi	18
Bölge	19
Hangi sektörde faaliyette bulunuyorlar?	20
Firmanın ana faaliyet alanı nedir?	21
Kimlerle görüşüldü?	22
ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE PİYASA GÖZETİM DENETİMİ.....	23
İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?	24
Peki faaliyetlerini bu mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?	25
Hiç bu mevzuat ve standartlara uymamaktan kaynaklı uyarı ya da ceza almışlar mı?	26
Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi ya da satışa sunulması işletmeler açısından ne derece önemli?	27
İşletmelere göre sorumluluk üreticilerde	28
İşletmeler kendi sektörlerini tehlikeli görüyor mu?	29
İşletmelere göre hangi faaliyetler “piyasa gözetimi ve denetimi” kapsamındadır?	31
Sektörlerinde hangi kuruluşlar yetkili?	33
Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?	34
Piyasa gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyorlar mı?	36
Yöneticilere göre, ne tür caydırıcı yöntemler kullanılmalıdır?	37
Güvensiz olduğu düşünölen ürün ve üretici firmanın ifşa edilmesi konusundaki düşönceleri	38
KULLANILAN SORU FORMU	41

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	TUIK NUTS'a göre sınıflandırma	7
Tablo 2	Araştırma evreninin ve örneklemin işyeri büyüklüğüne göre dağılımı	8
Tablo 3	İşyeri büyüklüğü ayırımında analiz için oluşturulan, küçük, orta, büyük ölçekli firma değişkeni.....	8
Tablo 4	Analizler için bölge gruplaması	9
Tablo 5	Hangi bölge grubunda hangi il yer aldı.....	9
Tablo 6	İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?	24
Tablo 7	Faaliyetlerini ilgili mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?	25
Tablo 8	Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?.....	26
Tablo 9	Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?	27
Tablo 10	Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?	27
Tablo 11	Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?	28
Tablo 12	Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak "insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini" düşünüyor musunuz?	30
Tablo 13	Aşağıda yer alan faaliyetlerden hangileri piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır?.....	32
Tablo 14	Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?	34
Tablo 15	Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?	35
Tablo 16	Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?.....	36
Tablo 17	Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?	37
Tablo 18	Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?	38
Tablo 19	Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?	40

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1 Toplam çalışan sayısına göre dağılım	17
Grafik 2 Faaliyet sürelerine göre dağılım	18
Grafik 3 Firmaların bölgelere göre dağılımı	19
Grafik 4 Faaliyet alanı	20
Grafik 5 Faaliyet alanı	21
Grafik 6 Görüşülenlerin firmadaki pozisyonları	22
Grafik 7 İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?	24
Grafik 8 Faaliyetlerini ilgili mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?	25
Grafik 9 Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?	26
Grafik 10 Sızce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?.....	28
Grafik 11 Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz?	29
Grafik 12 Aşağıda yer alan faaliyetlerden hangileri piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır?.....	31
Grafik 13 Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir?.....	33
Grafik 14 Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı? ...	34
Grafik 15 Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?.....	36
Grafik 16 Sızce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?	37
Grafik 17 Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?	38
Grafik 18 Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?	39

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

GİRİŞ

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Amaç

“Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Kamuoyundaki Farkındalığın Artırılması” teknik destek projesi 9 Ekim 2018 tarihi itibariyle başlamıştır. Ticaret Bakanlığı’nın faydalanıcı olduğu bu projenin genel amacı Avrupa Birliği teknik mevzuatının daha iyi bir şekilde uygulanması için ürün güvenliği mevzuatı, piyasa gözetimi ve denetimi ile uygunluk değerlendirmesi alanlarındaki farkındalığın arttırılmasına katkıda bulunmaktır.

Bu hedef kapsamında da hem tüketici tarafında hem de iktisadi işletmeler tarafında konunun farkındalığı, bilinirliği gibi temel noktaların ölçülmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla da, iki aşamalı araştırma çalışmaları planlanmıştır.

Mevcut rapor **birinci** aşama kapsamında **iktisadi işletmelerin ürün güvenliği ve piyasa gözetimi denetimi** konularındaki farkındalığı ile ilgili olan verileri içermektedir.

Araştırma Evreni

Araştırma evreni imalat sektöründe faaliyet gösteren 10 ve üzeri çalışanlı işyerleri olarak tanımlanmıştır.

Temsil için kullanılan yöntem ve örneklem

Araştırmada 10 ve üzeri sayıda çalışanı olan ve imalat sektöründe faaliyet gösteren 62 ildeki, toplam 1000 firmadan veri derlenmiştir. Veriler, ekte yer alan yapılandırılmış soru formu aracılığı ile 8 Mart – 1 Nisan 2019 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bu örneklem hacmi (1000 işyeri); %0,95 güven aralığında, artı/eksi yüzde 3,1 hata payı ile çözümlene yapmaya olanak tanıyan bir büyüklüktür.

TÜİK Sanayi ve hizmet istatistiklerinde, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması NACE Rev.2’de “imalat;” sektöründe yer alan girişimci sayısına göre, bölge paylarına bakılarak analiz aşamasında ağırlıklandırma kullanılmıştır. Ağırlıklandırma salt bölge için yapılmamış, aynı zamanda işyeri büyüklüğü için de kullanılmıştır.

Tablo 1

TUIK NUTS’a göre sınıflandırma

TUIK BÖLGE TANIMI VE KAPSADIĞI İLLER	UYGULAMA YAPILAN İLLER	Bölgenin il sayısı	Uygulama yapılan il sayısı	Anket Sayısı	Kullanılan Ağırlık Katsayısı (Weight)
TR10-İstanbul	İstanbul	1	1	296	0,29546
TR21-(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	3	3	28	0,01690
TR22-(Balıkesir, Çanakkale)	Balıkesir, Çanakkale	2	2	9	0,01875
TR31-İzmir	İzmir	1	1	67	0,06839
TR32-(Aydın, Denizli, Muğla)	Aydın, Denizli, Muğla	3	3	36	0,04971
TR33-(Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak)	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	4	4	27	0,03939
TR41-(Bursa, Eskişehir, Bilecik)	Bursa, Eskişehir, Bilecik	3	3	95	0,06644
TR42-(Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	5	5	88	0,04383
TR51-Ankara	Ankara	1	1	77	0,06222
TR52-(Konya, Karaman)	Konya, Karaman	2	2	68	0,03645
TR61-(Antalya, Isparta, Burdur)	Antalya, Burdur	3	2	16	0,03334
TR62-(Adana, Mersin)	Adana, Mersin	2	2	37	0,04065
TR63-(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	3	3	12	0,02927
TR71-(Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	5	4	10	0,01428
TR72-(Kayseri, Sivas, Yozgat)	Kayseri, Sivas, Yozgat	3	3	50	0,02599
TR81-(Zonguldak, Karabük, Bartın)	Zonguldak, Bartın	3	2	4	0,00982
TR82-(Kastamonu, Çankırı, Sinop)	Kastamonu, Çankırı, Sinop	3	3	5	0,00877
TR83-(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	Samsun, Çorum	4	2	9	0,02621
TR90-(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	Ordu, Trabzon, Rize, Giresun	6	4	11	0,02508
TRA1-(Erzurum, Erzincan, Bayburt)	Erzincan	3	1	2	0,00592
TRA2-(Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	Kars	4	1	2	0,00422
TRB1-(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	Malatya, Elazığ	4	2	6	0,01396
TRB2-(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	Muş	4	1	1	0,00797
TRC1-(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	Gaziantep, Adıyaman	3	2	31	0,03207
TRC2-(Şanlıurfa, Diyarbakır)	Şanlıurfa, Diyarbakır	2	2	6	0,01801
TRC3-(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	Mardin, Batman, Şırnak	4	3	7	0,00692
TOPLAM		81	62	1.000	-

Araştırmada, kendi içinde analizi mümkün kılmak için işyeri büyüklükleri için anket sayıları belirli bir örnek hacminin üzerinde tutulmuştur. Ancak araştırma evreni içindeki ağırlıkları farklı olduğu için de yine ağırlık katsayısı (weight) kullanılarak data genel kitleyi temsil eder hale getirilmiştir.

Esasen, bölge ve işyeri için iki ayrı ağırlık katsayısı görünse de SPSS üzerinden “Rake weights” kullanılarak iki değişkenin oluşturduğu tek bir ağırlık katsayısına ulaşılmıştır.

Böylece data genel kitle için yapılan analizlerde genel kitleyi temsil eden bir orana sahip olduğu için oranlardaki sapmalar ortadan kaldırılmıştır.

Tablo 2

Araştırma evreninin ve örneklemin işyeri büyüklüğüne göre dağılımı

	Evrendeki payı (%)	Örnek hacmi (n)	Araştırmadaki payı (%)	Kullanılan ağırlık katsayısı (weight)
10-19 kişi	39,83	210	21,00	0,39826
20-49	38,54	416	41,60	0,38541
50-99	11,20	155	15,50	0,11203
100-249	7,12	116	11,60	0,07125
250+	3,31	103	10,30	0,03305
TOPLAM	100,00	1000	100,00	-

İzleyen sayfalarda “işyeri büyüklüğü” ayırımında analizlere rastlanacaktır. Bu analiz de;

10-49 çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ KÜÇÜK ölçekli firmalar ” (626 anket)
50-249 çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ ORTA ölçekli firmalar ” (271 anket)
250+ çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ BÜYÜK ölçekli firmalar ” (103 anket)

olarak kitle 3 bölüme ayrılmıştır. Buradaki küçük, orta, büyük tanımı bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Tablo 3

işyeri büyüklüğü ayırımında analiz için oluşturulan, küçük, orta, büyük ölçekli firma değişkeni

	Örnek hacmi (n)	Araştırma Evrenindeki işyeri sayısı (TUIK 2017)
Küçük ölçekli (10-49 çalışanı)	626	41.111
Orta ölçekli (50-249 çalışanı)	271	9.588
Büyük ölçekli (250+ çalışanı)	103	1.978
TOPLAM	1000	52.677

Analizler için ayrıca bölge de kullanılmıştır. Her bir bölgeyi ayrı ayrı analiz edebilmek için de bölgesel gruplamalar aşağıdaki gibi yapılmıştır.

Tablo 4
Analizler için bölge gruplaması

	Anket sayısı
İstanbul	296
Marmara (Diğer)	220
Karadeniz/Anadolu	289
Ege/Akdeniz	195
TOPLAM	1000

Aşağıda bu bölgelere hangi illerin girdiği sergilenmiştir.

Tablo 5
Hangi bölge grubunda hangi il yer aldı

İstanbul
TR10-İstanbul

Ege/Akdeniz
TR31-İzmir
TR32-(Aydın, Denizli, Muğla)
TR33-(Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak)
TR61-(Antalya, Isparta, Burdur)
TR62-(Adana, Mersin)
TR63-(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)

Marmara (Diğer)
TR21-(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)
TR22-(Balıkesir, Çanakkale)
TR41-(Bursa, Eskişehir, Bilecik)
TR42-(Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)

Karadeniz/Anadolu
TR51-Ankara
TR52-(Konya, Karaman)
TR71-(Kırıkkale, Aksaray, Niğe, Nevşehir, Kırşehir)
TR72-(Kayseri, Sivas, Yozgat)
TR81-(Zonguldak, Karabük, Bartın)
TR82-(Kastamonu, Çankırı, Sinop)
TR83-(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)
TR90-(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)
TRA1-(Erzurum, Erzincan, Bayburt)
TRA2-(Ağrı, Kars, İğdir, Ardahan)
TRB1-(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)
TRB2-(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)
TRC1-(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)
TRC2-(şanlıurfa, Diyarbakır)
TRC3-(Mardin, Batman, şırnak, Siirt)

Veri Toplama Tekniği

Araştırmada veriler; konusunda uzman bir yazılım olan "MyCati" isimli CATI (Computer Assisted Telephone Interview) sistemi aracılığı ile telefonla toplanmıştır

Bu amaçla; her bölgeye düşen il veya iller için rastlantısal olarak seçilmiş ve her ilin örneklemeine uygun, çok sayıda telefon numarası sisteme yüklenmiş ve yine sistemin otomatik olarak rastlantısal telefon numaralarını araması ile gerçekleştirilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Amaç

“Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Kamuoyundaki Farkındalığın Artırılması” teknik destek projesi 9 Ekim 2018 tarihi itibarıyla başlamıştır. Ticaret Bakanlığı'nın faydalanıcı olduğu bu projenin genel amacı Avrupa Birliği teknik mevzuatının daha iyi bir şekilde uygulanması için ürün güvenliği mevzuatı, piyasa gözetimi ve denetimi ile uygunluk değerlendirme alanlarındaki farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmaktır.

Bu hedef kapsamında da hem tüketici tarafında hem de iktisadi işletmeler (üretim/ ithalat yapan işletmeler) tarafında konunun farkındalığı, bilinirliği gibi temel noktaların ölçülmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla da, iki aşamalı araştırma çalışmaları planlanmıştır.

Mevcut rapor **birinci aşama** kapsamında **iktisadi işletmelerin ürün güvenliği ve piyasa gözetimi denetimi konularındaki farkındalığı** ile ilgili olan verileri içermektedir.

Araştırma Evreni

Araştırma evreni imalat sektöründe faaliyet gösteren 10 ve üzeri çalışanlı işyerleri olarak tanımlanmıştır.

Temsil için kullanılan yöntem ve örneklem

Araştırmada 10 ve üzeri sayıda çalışanı olan ve imalat sektöründe faaliyet gösteren 62 ildeki, toplam 1000 firmadan veri derlenmiştir. Veriler, ekte yer alan yapılandırılmış soru formu aracılığı ile 8 Mart – 1 Nisan 2019 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bu örneklem hacmi (1000 işyeri); %0,95 güven aralığında, artı/eksi yüzde 3,1 hata payı ile çözümlene yapmaya olanak tanıyan bir büyüklüktür.

TÜİK Sanayi ve Hizmet istatistiklerinde, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması NACE Rev.2'de “imalat;” sektöründe yer alan girişimci sayısına göre, bölge paylarına bakılarak analiz aşamasında ağırlıklandırma kullanılmıştır. Ağırlıklandırma salt bölge için yapılmamış, aynı zamanda işyeri büyüklüğü için de kullanılmıştır.

Araştırmada, kendi içinde analizi mümkün kılmak için işyeri büyüklükleri için anket sayıları belirli bir örnek hacminin üzerinde tutulmuştur. Ancak araştırma evreni içindeki ağırlıkları farklı olduğu için de yine ağırlık katsayısı (weight) kullanılarak data genel kitleyi temsil eder hale getirilmiştir.

Esasen, bölge ve işyeri için iki ayrı ağırlık katsayısı görünse de SPSS üzerinden “Rake weights” kullanılarak iki değişkenin oluşturduğu tek bir ağırlık katsayısına ulaşılmıştır.

Böylece data genel kitle için yapılan analizlerde genel kitleyi temsil eden bir orana sahip olduğu için oranlardaki sapmalar ortadan kaldırılmıştır.

Rapor içerisinde “işyeri büyüklüğü” ayrımında analizlere rastlanacaktır. Bu analiz de;

10-49 çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ KÜÇÜK ölçekli firmalar ” (626 anket)
50-249 çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ ORTA ölçekli firmalar ” (271 anket)
250+ çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ BÜYÜK ölçekli firmalar ” (103 anket)

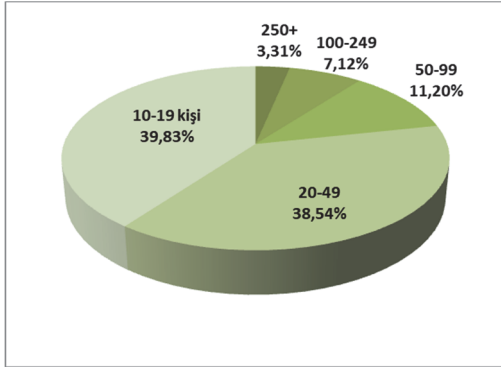
olarak kitle 3 bölüme ayrılmıştır. Buradaki küçük, orta, büyük tanımı bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Analizler için ayrıca bölge de kullanılmıştır. Her bir bölgeyi ayrı ayrı analiz edebilmek için de bölgesel gruplamalar aşağıdaki gibi yapılmıştır.

	Anket sayısı
İstanbul	296
Marmara (Diğer)	220
Karadeniz/Anadolu	289
Ege/Akdeniz	195
TOPLAM	1000

Firma özellikleri

Firmaların ana ağırlığı, 10+yıldır faaliyet göstermektedir. İşyeri büyüklüğüne göre dağılımda ise, TUIK verileri dikkate alınarak ağırlıklandırılmış ve imalat sektöründeki Türkiye geneli oranları yansıtmıştır. Üretici konumdaki firmaların neredeyse yarıya yakını Marmara Bölgesinden oluşmuştur. Görüşülen işyerleri daha çok tekstil, gıda, ana metal (demir, çelik, metal işleri, altın vb.), inşaat alanında faaliyet gösteriyor.

Kimlerle görüşüldü?

Araştırmada, firmalarla kurulan ilk irtibatta sekreter ya da santralden konuyla ilgili en yetkili kişi ile görüşülmek istendiği iletilmiştir. Ve araştırma sonunda %13'lük bir grup firma sahibi ya da ortağı ile yüzde 32 orta ya da üst düzey bir yönetici ile görüşülmüştür. Önemli bir bölümü ise konudan sorumlu yetkili biri (%53) olmuştur. Bu kişiler kimi zaman bir mühendis, kimi zaman bir kalite kontrol sorumlusu, kimi zaman üretim sorumlusu gibi farklı kademelerden kişiler olmuştur.

ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE PİYASA GÖZETİM DENETİMİ BÖLÜMÜ

İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?

Araştırma kitlesine “*Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz?*” sorusu yöneltilmiştir. Kitlenin %91’i bu mevzuat ve standartları en az kısmen de olsa biliyor. Özellikle tam bilme düzeyi (“evet biliyorum” diyenler) büyük ölçekli firmalarda doğal olarak daha yüksek. Bu konuda İstanbul firmalarının sıralamada geride kalışı dikkat çekiyor.

Peki, faaliyetlerini bu mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?

İlgili mevzuat ve standartları bildiğini söyleyen % 91’lik bu kitleye, “*Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz?*” sorusu yöneltilmiştir. Görülmüştür ki, bilgi sahibi olanların neredeyse tamamı mevzuat ve standartlara uyduğunu düşünüyor.

Hiç bu mevzuat ve standartlara uymamaktan kaynaklı uyarı ya da ceza almışlar mı?

İşletmelerin yüzde 97’si bu konuda herhangi bir uyarı ya da ceza almadıklarını söylüyor.

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi ya da satışa sunulması işletmeler açısından ne derece önemli?

İşletmelere “*Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?*” sorusu yöneltildiğinde, hemen hemen tamamı önemli olduğu vurgusunu yapıyor. Önemli bulma açısından genelde hemen hemen tüm kesimler benzer eğilimi taşıyor ancak önem vermenin derecesi söz konusu olduğunda “büyük ölçekli” firmalar bir adım öne çıkıyor.

İşletmelere göre sorumluluk üreticilerde

Araştırmaya katılan yöneticilere “*Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?*” sorusu yöneltildiğinde kitlenin yüzde 91’inin sorumluluğu üreticilere yüklüyor. %4’lük bir kesim ise “*böyle bir zorunluluk yoktur, tüketicinin satın alırken güvenli bir ürün aldığından emin olması, ürünü incelemesi gerekmektedir*” düşüncesini taşıyor. Bu düşünce ise en çok büyük firmalar arasında yaygın.

İşletmeler kendi sektörlerini tehlikeli görüyor mu?

Araştırmaya katılan yöneticilere “*Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz?*” sorusu yöneltilerek, bu konuda

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

kendi sektörlerini değerlendirmeleri istenmiştir. Yöneticilerin büyük çoğunluğu bu konuda sektörlerinin “temiz” olduğu düşüncesinde (%75,97). Kısmen ya da tamamen tehlikeli olabileceğini düşünen yönetici oranı %24. Bu konuda kendi faaliyet alanını tehlikeli görenlerin başında da doğal olarak “Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” ve “İnşaat, inşaat malzemeleri vb.” sektörü geliyor. Sektörünü en az tehlikeli görenler ise “tekstil” grubu.

İşletmelere göre hangi faaliyetler “piyasa gözetimi ve denetimi” kapsamındadır?

Yöneticilere göre, hangi faaliyetler, piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır? Öncelikle “ürünün kalitesine ilişkin denetimler”, “ürünün uygunluğu/güvenliğine ilişkin denetimler” ve “iç piyasada yapılan denetimler” başı çekiyor. Fiyat bu konuda son sırada yer alan bir özellik olarak dikkat çekmiştir.

Sektörlerinde hangi kuruluşlar yetkili?

Yöneticilere, hangi faaliyet gösterdikleri sektörde hangi kuruluşların yetkili olduğu sorulduğunda “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” büyük çoğunluğu oluşturduğu görüldü.

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

Hemen hemen her 4 yöneticiden 3’ü, piyasa gözetimi ve denetiminin “yeterli” olduğu görüşünde. Bu konuda daha çok küçük ölçekli firmaların yetersizliğe dikkat çektiği görülüyor. Faaliyet gösterdikleri sektör açısından bakıldığında ise bu gözetim ve denetimlerin en yeterli bulunduğu sektör “tekstil sektörü yöneticileri” arasından çıkmıştır.

Piyasa gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyorlar mı?

Araştırma kapsamına giren firma yöneticilerine “Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Yöneticilerin %43’ü kısmen de olsa bu farkı bildiğini söylüyor. Bu oran büyük firma yöneticileri arasında yüzde 47.

Yöneticilere göre, ne tür caydırıcı yöntemler kullanılmalıdır?

Firma yöneticilerine “Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Yüksek ceza miktarı akla gelen ilk caydırıcı yöntem oluyor. Bunu öneren yönetici oranı yüzde 60 düzeyinde. Büyük ölçekli işletmeler yüksek ceza miktarı ve teşhir etmeyi daha fazla oranda öne çıkarıyor.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Güvensiz olduğu düşünölen ürün ve üretici firmanın ifşa edilmesi konusundaki düşönceleri

Firma yöneticilerine “Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünöyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Yöneticilerin %91’inin “ifşa” edilmesini şu ya da bu gerekçelerle olumlu buluyor. Yalnızca bunlardan %4’lük bir bölüm aynı zamanda olumsuz yanına da dikkat çekiyor. Öte yandan, ifşayı olumsuz bulan yüzde 7’lik bir kesim de var. Bunların, ise özellikle firmalara ciddi zararlar vermesi nedeniyle böyle düşöndükleri gözlemleniyor. En fazla olumlu bulan kesim de büyük ölçekli firmalar olarak dikkat çekiyor.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

FİRMA ÖZELLİKLERİ

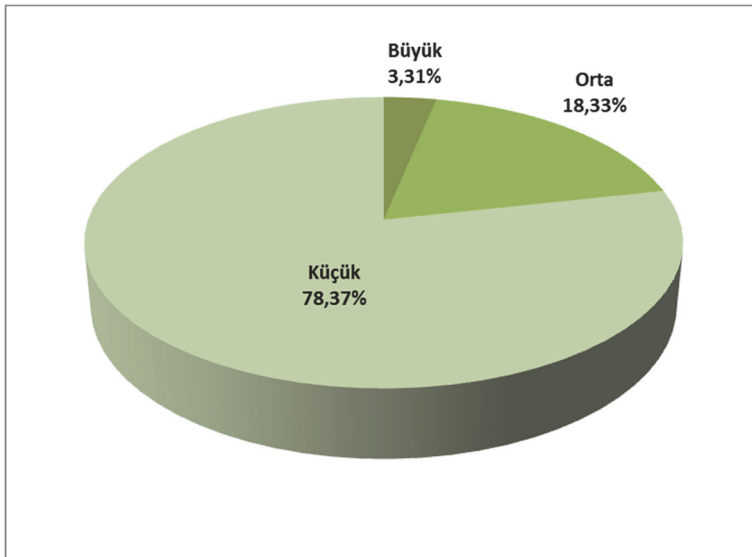
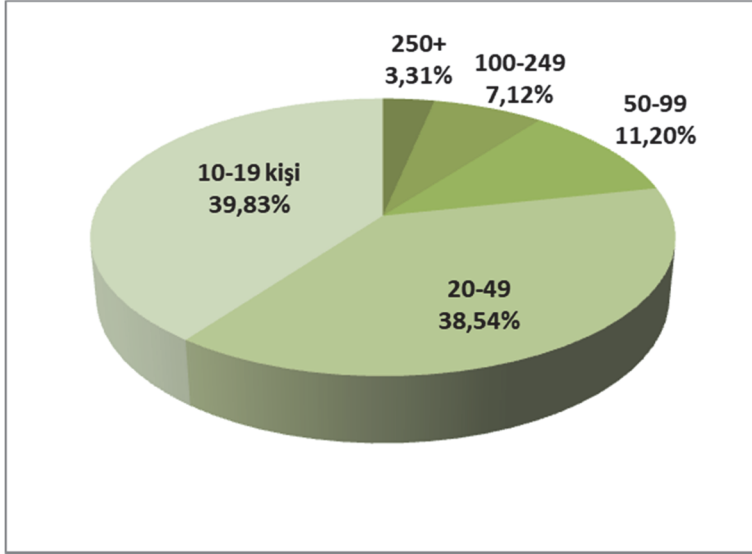
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşyeri büyüklüğü

Kitle Türkiye gerçeklerine uygun olarak ağırlık katsayısı ile bütünleştirilmiştir.

Grafik 1

Toplam çalışan sayısına göre dağılım

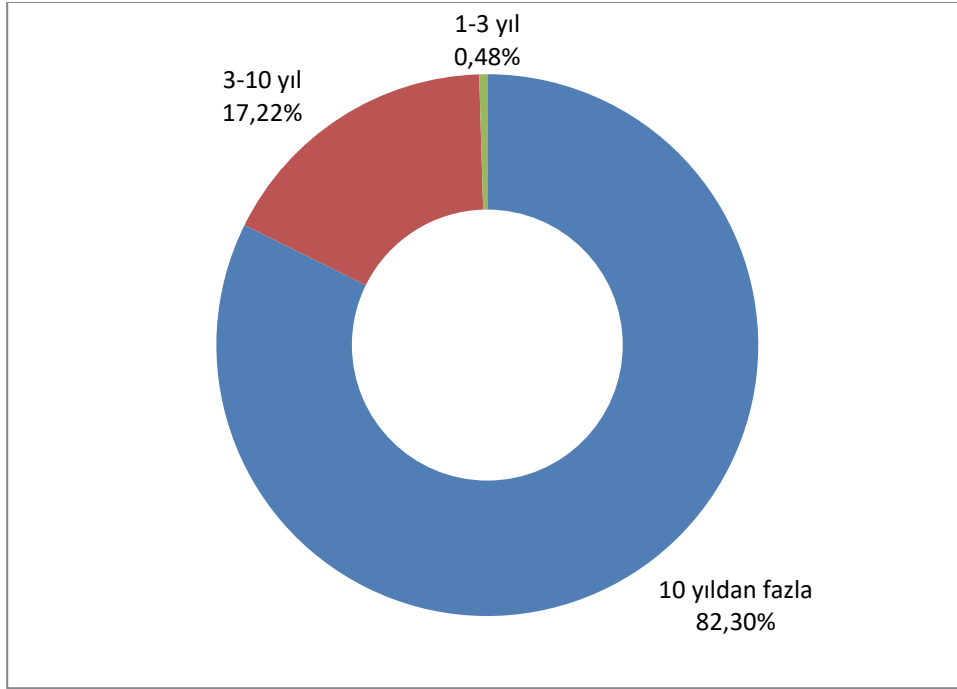
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Faaliyet süresi

Görüşme yapılan firmaların ana ağırlığı 10+yıldır faaliyet gösteriyor.

Grafik 2

Faaliyet sürelerine göre dağılım

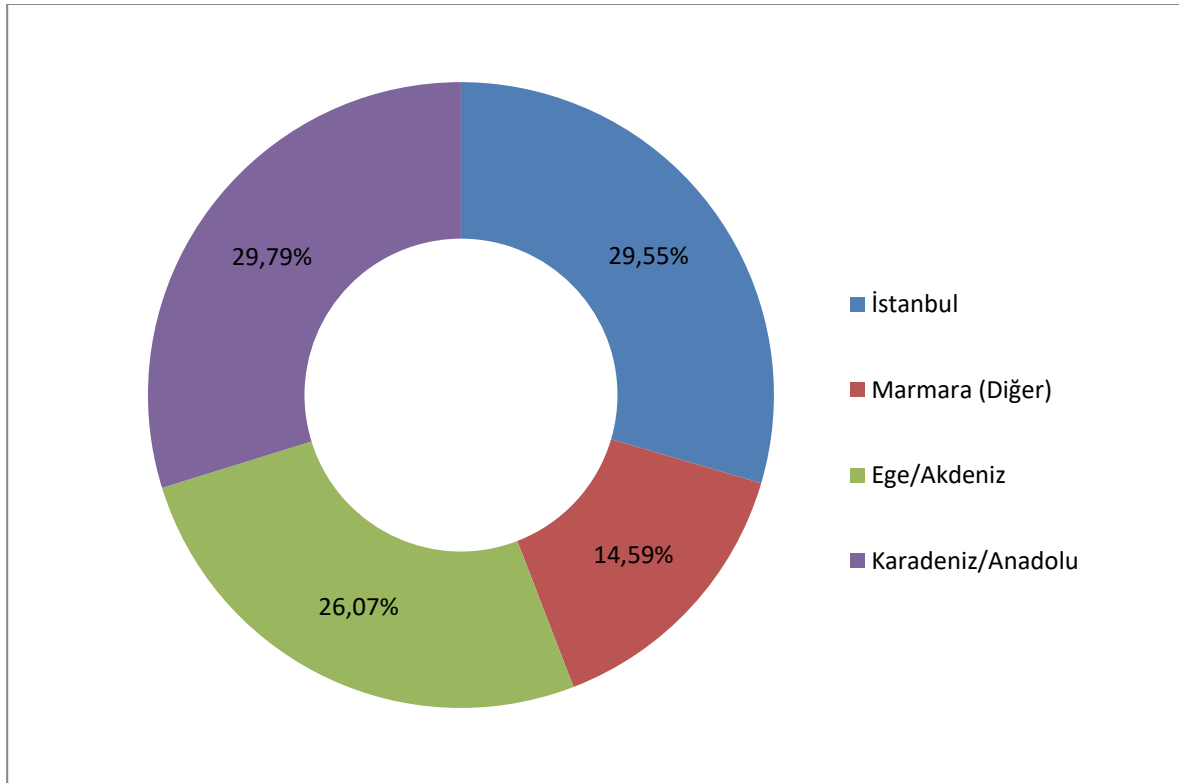

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bölge

Üretici konumdaki firmaların neredeyse yarıya yakını Marmara bölgesinde.

Grafik 3
Firmaların bölgelere göre dağılımı

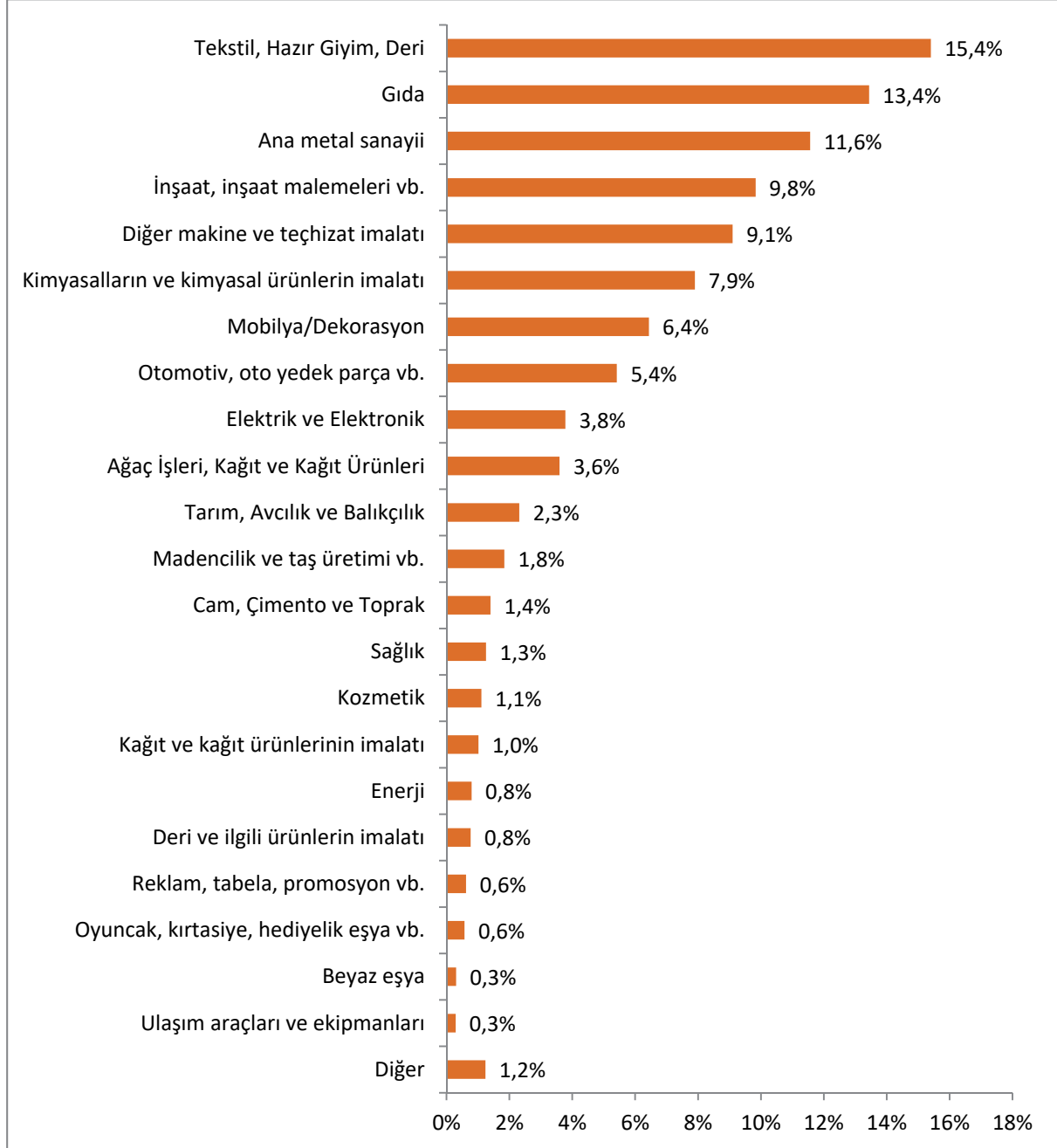

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Hangi sektörde faaliyette bulunuyorlar?

Görüşülen işyerleri daha çok tekstil, gıda, ana metal (demir, çelik, metal işleri, altın vb.), inşaat alanında faaliyet gösteriyor.

Grafik 4
Faaliyet alanı

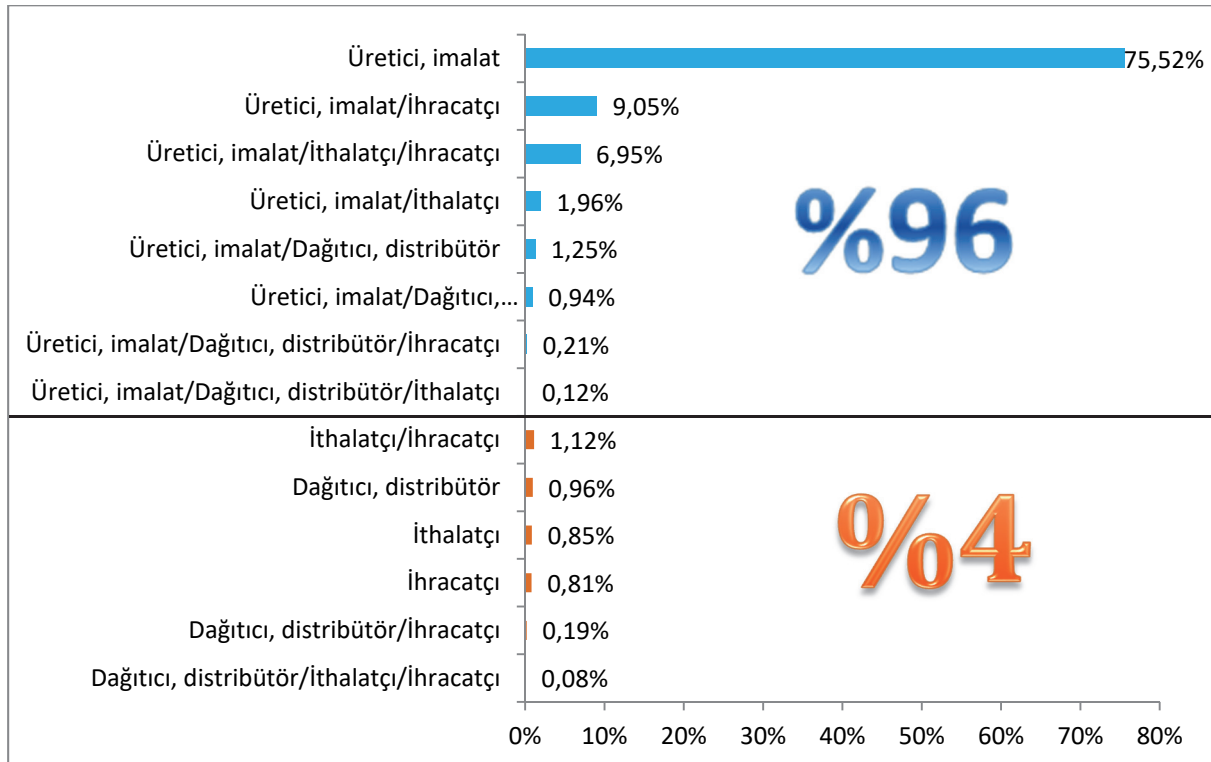
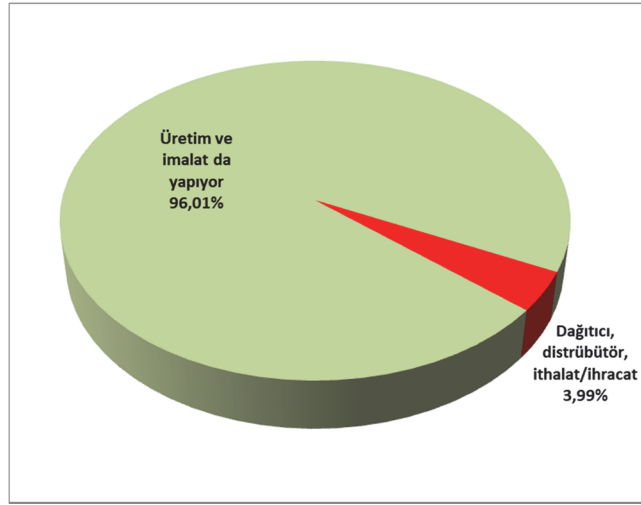

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Firmanın ana faaliyet alanı nedir?

Yukarıda hangi sektörde faaliyet gösterdikleri sergilenmişti. Görüşülen firmaların, üretici mi, distribütör ya da dağıtıcı firma mı olduğu da öğrenilmeye çalışılmıştır. Görüşülen firmaların neredeyse tamamına yakını üretim ve imalat da yapan işyerleri. Üretici olmayıp salt dağıtıcı, distribütör konumunda olanlar ise %4 düzeyinde. Öte yandan bazı firmalar, üretimin yanı sıra aynı zamanda dağıtıcı, distribütör konumunda olduklarını da söylüyor.

Grafik 5
Faaliyet alanı

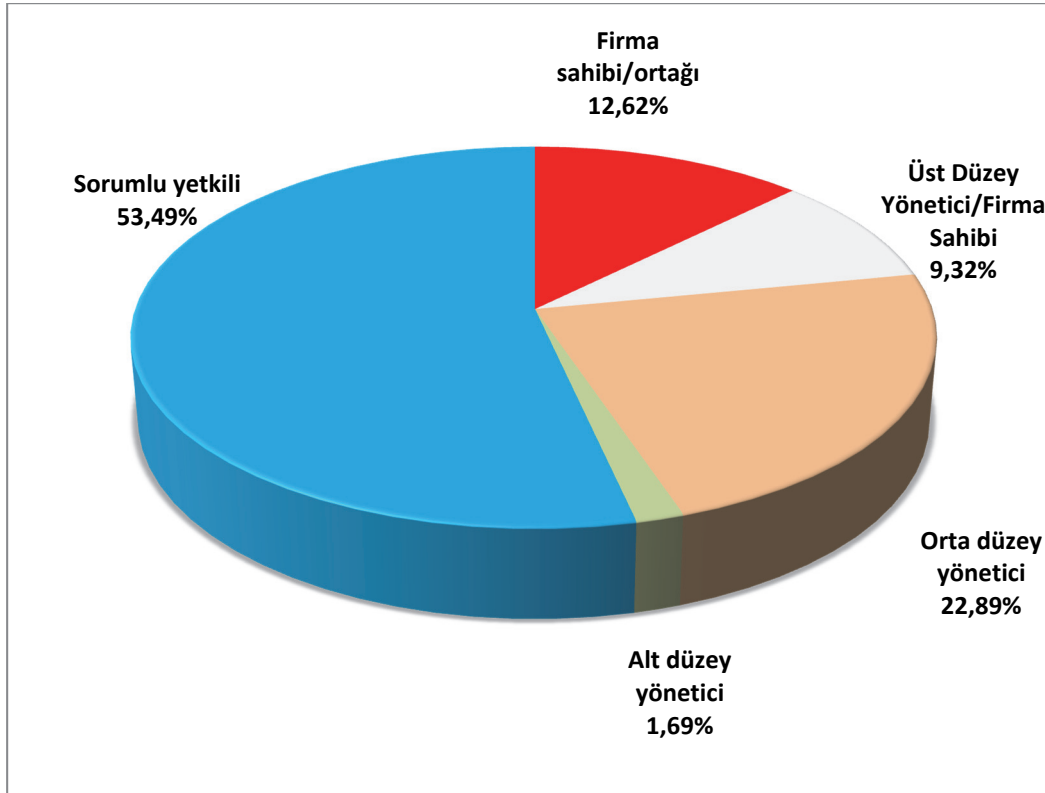

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kimlerle görüşüldü?

Araştırmada, firmalarla kurulan ilk irtibatla sekreter ya da santralden konuyla ilgili en yetkili kişi ile görüşülmek istendiği iletilmiştir. Ve araştırma sonunda %13'lük bir grup firma sahibi ya da ortağı ile yüzde 32 orta ya da üst düzey bir yönetici ile görüşülmüştür. Önemli bir bölümü ise konudan sorumlu yetkili biri (%53) olmuştur. Bu kişiler kimi zaman bir mühendis, kimi zaman bir kalite kontrol sorumlusu, kimi zaman üretim sorumlusu gibi farklı kademelerden kişiler olmuştur.

Grafik 6
Görüşülenlerin firmadaki pozisyonları

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE PİYASA GÖZETİM DENETİMİ

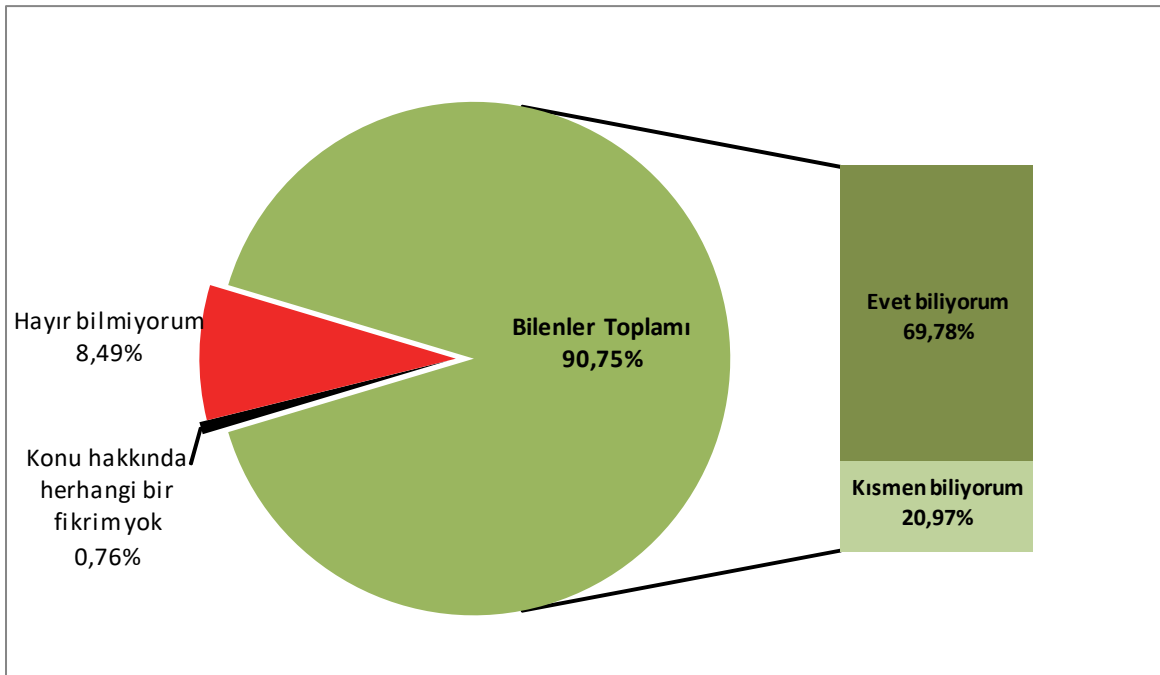
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?

Araştırma kitlesine “Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Kitlenin %91’i bu mevzuat ve standartları en az kısmen de olsa biliyor. Özellikle tam bilme düzeyi (“evet biliyorum” diyenler) büyük ölçekli firmalarda doğal olarak daha yüksek. Bu konuda İstanbul firmalarının sıralamada geride kalışı dikkat çekiyor.

Grafik 7

İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?

Tablo 6

İlgili mevzuat ve standartları biliyorlar mı?

	Evet biliyorum	Kısmen biliyorum	Bilenler Toplamı	Hayır bilmiyorum	Konu hakkında herhangi bir fikrim yok	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	67,23%	23,18%	90,41%	8,94%	0,65%	100,00%
Orta	78,16%	12,98%	91,14%	7,47%	1,39%	100,00%
Büyük	83,82%	12,82%	96,64%	3,36%	0,00%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	58,80%	26,34%	85,13%	13,32%	1,54%	100,00%
Marmara (Diğer)	74,15%	18,41%	92,56%	6,61%	0,83%	100,00%
Ege/Akdeniz	75,19%	19,09%	94,28%	5,17%	0,55%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	73,81%	18,54%	92,35%	7,51%	0,14%	100,00%
GENEL	69,78%	20,97%	90,75%	8,49%	0,76%	100,00%

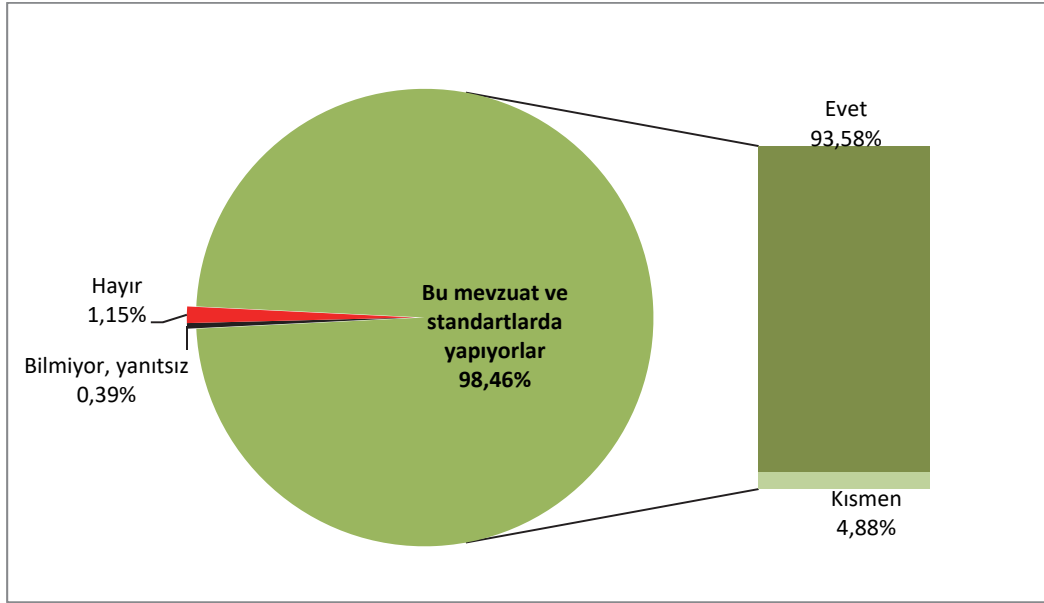
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Peki, faaliyetlerini bu mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?

İlgili mevzuat ve standartları bildiğini söyleyen % 91'lik bu kitleye, “Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Görülmüştür ki, bilgi sahibi olanların neredeyse tamamı mevzuat ve standartlara uyduğunu düşünüyor.

Grafik 8

Faaliyetlerini ilgili mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?

Tablo 7

Faaliyetlerini ilgili mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?

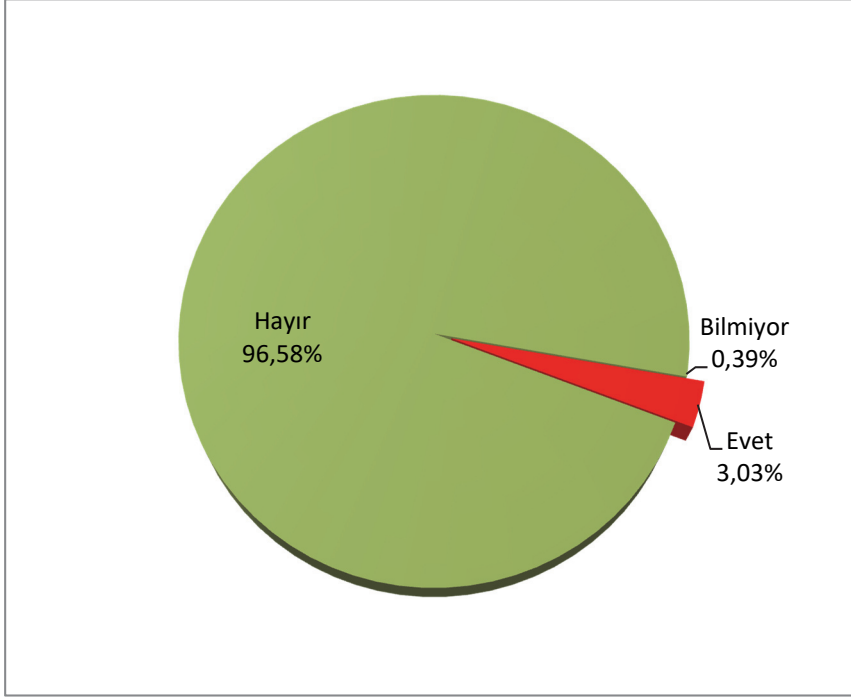
	Evet	Kismen	Uyanlar Toplamı	Hayır	Bilmiyor, Fikri yok	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	92,28%	6,05%	98,33%	1,41%	0,26%	100,00%
Orta	98,13%	0,70%	98,83%	0,31%	0,86%	100,00%
Büyük	98,51%	0,70%	99,21%	0,00%	0,79%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	91,62%	5,44%	97,06%	2,10%	0,84%	100,00%
Marmara (Diğer)	93,39%	5,42%	98,81%	0,89%	0,30%	100,00%
Ege/Akdeniz	96,27%	3,31%	99,58%	0,00%	0,42%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	93,06%	5,50%	98,56%	1,44%	0,00%	100,00%
GENEL	93,58%	4,88%	98,46%	1,15%	0,39%	100,00%

Hiç bu mevzuat ve standartlara uymamaktan kaynaklı uyarı ya da ceza almışlar mı?

İşletmelerin yüzde 97'si bu konuda herhangi bir uyarı ya da ceza almadıklarını söylüyor.

Grafik 9

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?

Tablo 8

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?

	Evet	Hayır	Bilmiyor	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;				
Küçük	2,79%	96,98%	0,23%	100,00%
Orta	4,33%	94,98%	0,69%	100,00%
Büyük	1,74%	95,86%	2,40%	100,00%
Bölgelere göre;				
İstanbul	1,43%	98,30%	0,28%	100,00%
Marmara (Diğer)	3,48%	95,05%	1,47%	100,00%
Ege/Akdeniz	2,89%	96,98%	0,12%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	4,53%	95,26%	0,21%	100,00%
GENEL	3,03%	96,58%	0,39%	100,00%

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi ya da satışa sunulması işletmeler açısından ne derece önemli?

İşletmelere “Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?” sorusu yöneltildiğinde, hemen hemen tamamı önemli olduğu vurgusunu yapıyor. Önemli bulma açısından genelde hemen hemen tüm kesimler benzer eğilimi taşıyor ancak önem vermenin derecesi söz konusu olduğunda “büyük ölçekli” firmalar bir adım öne çıkıyor.

Tablo 9

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?

	%
ÖNEMLİ GÖRENLER	99,25%
Çok Önemli	83,48%
Önemli	15,77%
NE ÖNEMLİ NE ÖNEMSİZ	0,20%
ÖNEMLİ GÖRMEYENLER	0,55%
Önemli değil	0,07%
Hiç önemli değil	0,48%
TOPLAM	100,00%

Tablo 10

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?

	Çok Önemli	Önemli	ÖNEMLİ TOPLAMI	ORTA	Önemli değil	Hiç Önemli değil	ÖNEMSİZ TOPLAMI	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;								
Küçük	82,13%	16,97%	99,10%	0,20%	0,09%	0,61%	0,70%	100,00%
Orta	87,70%	12,06%	99,76%	0,24%	-	-	-	100,00%
Büyük	92,00%	8,00%	100,00%	-	-	-	-	100,00%
Bölgelere göre;								
İstanbul	80,22%	19,25%	99,47%	0,53%	-	-	-	100,00%
Marmara (Diğer)	90,45%	9,05%	99,51%	-	0,49%	-	0,49%	100,00%
Ege/Akdeniz	83,60%	14,57%	98,17%	-	-	1,83%	1,83%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	83,18%	16,67%	99,85%	0,15%	-	-	-	100,00%
GENEL	83,48%	15,77%	99,25%	0,20%	0,07%	0,48%	0,55%	100,00%

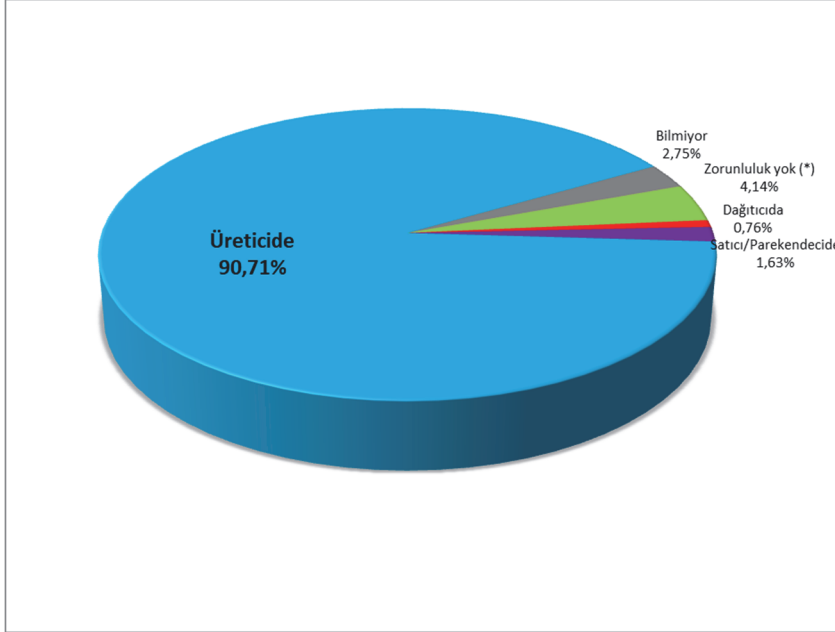
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşletmelere göre sorumluluk üreticilerde

Araştırmaya katılan yöneticilere “Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?” sorusu yöneltildiğinde kitlenin yüzde 91’inin sorumluluğu üreticilere yüklüyor. %4’lük bir kesim ise “böyle bir zorunluluk yoktur, tüketicinin satın alırken güvenli bir ürün aldığından emin olması, ürünü incelemesi gerekmektedir” düşüncesini taşıyor. Bu düşünce ise en çok büyük firmalar arasında yaygın.

Grafik 10

Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?

Tablo 11

Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?

	Üretici	Dağıtıcı	Satıcı/ Perakendeci	Zorunluluk yok (*)	Bilmiyor, yanıtsız	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	90,90%	0,60%	1,96%	4,12%	2,41%	100,00%
Orta	91,38%	1,57%	0,31%	2,89%	3,85%	100,00%
Büyük	82,59%	0,00%	1,27%	11,56%	4,59%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	92,11%	0,27%	1,98%	2,14%	3,50%	100,00%
Marmara (Diğer)	90,00%	1,23%	0,86%	4,63%	3,28%	100,00%
Ege/Akdeniz	88,06%	0,56%	2,91%	6,57%	1,90%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	92,00%	1,20%	0,55%	3,77%	2,49%	100,00%
GENEL	90,71%	0,76%	1,63%	4,14%	2,75%	100,00%

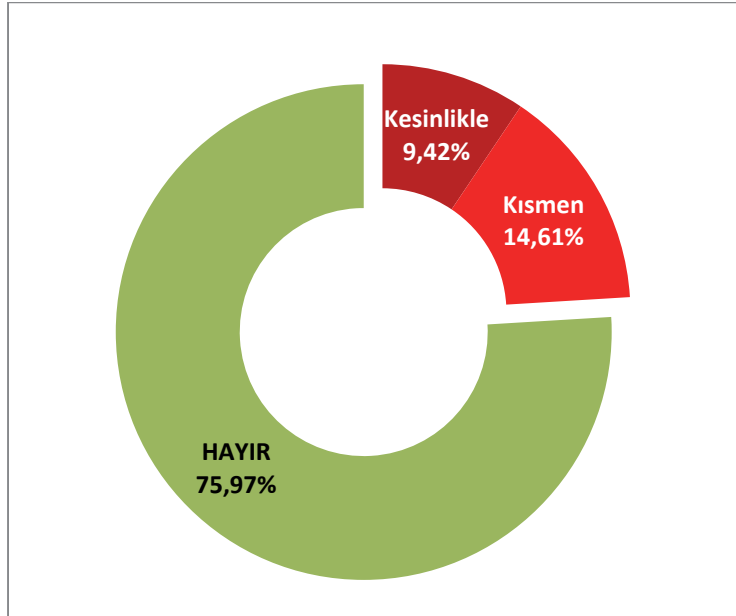
(*) Böyle bir zorunluluk yoktur, tüketicinin satın alırken güvenli bir ürün aldığından emin olması, ürünü incelemesi gerekmektedir.

İşletmeler kendi sektörlerini tehlikeli görüyor mu?

Araştırmaya katılan yöneticilere “Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilerek, bu konuda kendi sektörlerini değerlendirmeleri istenmiştir. Yöneticilerin büyük çoğunluğu bu konuda sektörlerinin “temiz” olduğu düşüncesinde (%75,97). Kısmen ya da tamamen tehlikeli olabileceğini düşünen yönetici oranı %24.

Grafik 11

Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz?

Bu konuda kendi faaliyet alanını tehlikeli görenlerin başında da doğal olarak “Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” ve “İnşaat, inşaat malzemeleri vb.” sektörü geliyor. Sektörünü en az tehlikeli görenler ise “tekstil” grubu.

Bölge ve işyeri büyüklüğü açısından ise firmalar arasında önemli bir farklılaşma gözlenmemiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 12

Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz?

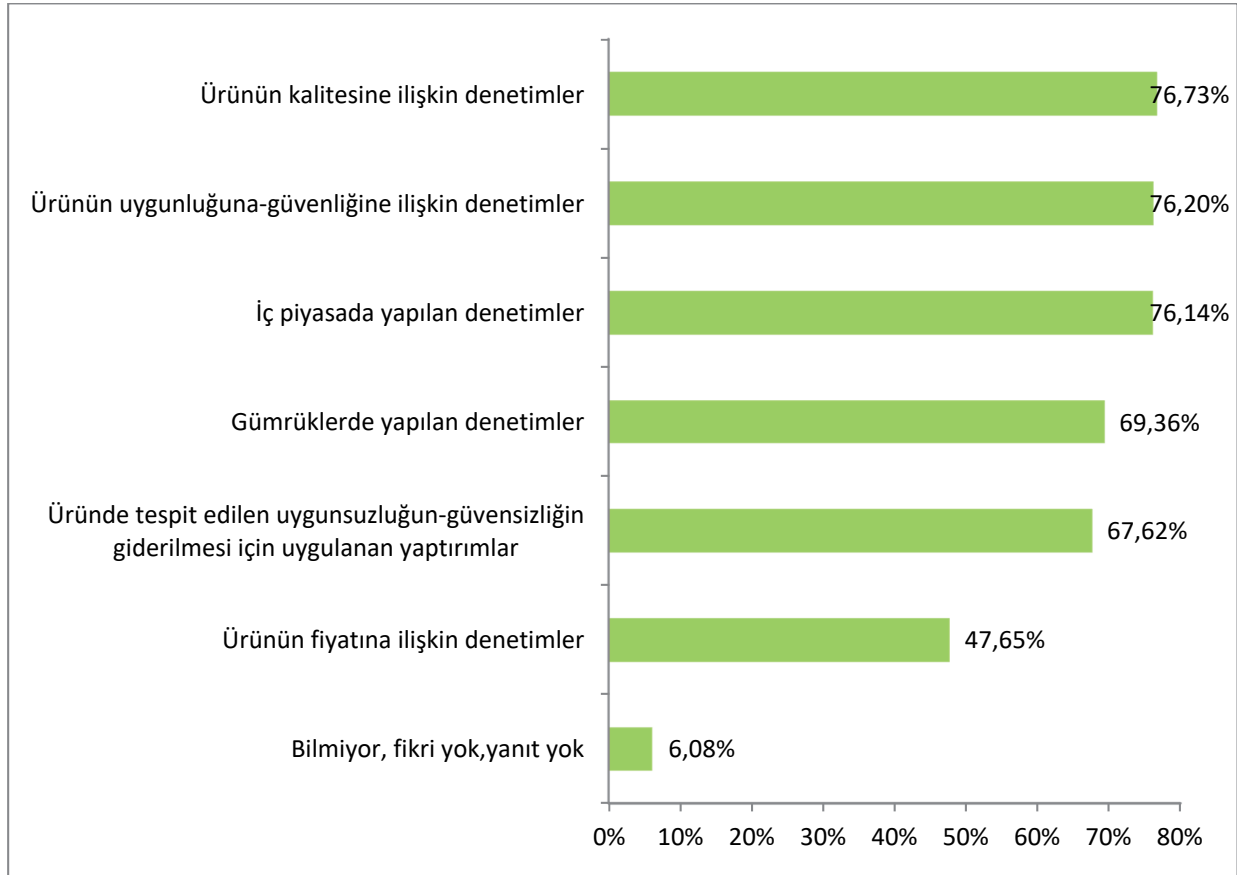
	TEHLİKELİ GÖREN			Kesinlikle hayır	TOPLAM
	Kesinlikle	Kısmen	Toplamı		
İşyeri büyüklüğüne göre;					
Küçük	9,88%	14,51%	24,39%	75,61%	100,00%
Orta	7,80%	14,67%	22,47%	77,53%	100,00%
Büyük	7,66%	16,52%	24,18%	75,82%	100,00%
Bölgelere göre;					
İstanbul	11,60%	12,29%	23,89%	76,11%	100,00%
Marmara (Diğer)	10,22%	15,30%	25,52%	74,48%	100,00%
Ege/Akdeniz	5,56%	16,09%	21,65%	78,35%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	10,26%	15,27%	25,53%	74,47%	100,00%
Sektörlerine göre;					
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	16,41%	20,92%	37,33%	62,67%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	4,96%	26,26%	31,21%	68,79%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	19,65%	8,87%	28,52%	71,48%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	9,48%	16,77%	26,25%	73,75%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	12,94%	11,74%	24,68%	75,32%	100,00%
Gıda	9,19%	14,14%	23,33%	76,67%	100,00%
Ana metal sanayii	4,73%	16,84%	21,58%	78,42%	100,00%
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	2,91%	9,02%	11,93%	88,07%	100,00%
Diğer	12,35%	11,50%	23,85%	76,15%	100,00%
GENEL	9,42%	14,61%	24,03%	75,97%	100,00%

İşletmelere göre hangi faaliyetler “piyasa gözetimi ve denetimi” kapsamındadır?

Yöneticilere göre, hangi faaliyetler, piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır? Öncelikle “ürünün kalitesine ilişkin denetimler”, “ürünün uygunluğu/güvenliğine ilişkin denetimler” ve “iç piyasada yapılan denetimler” başı çekiyor. Fiyat bu konuda son sırada yer alan bir özellik olarak dikkat çekmiştir.

Grafik 12

Aşağıda yer alan faaliyetlerden hangileri piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır?

İşyeri büyüklüğü ve bölgeler açısından bakıldığında ise, genellikle büyük firmalar tüm alanları diğerlerine göre daha fazla oranda belirtmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 13

Aşağıda yer alan faaliyetlerden hangileri piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır?

İşyeri büyüklüğü ayrımında;	Küçük	Orta	Büyük	GENEL
Ürünün kalitesine ilişkin denetimler	77,31%	73,30%	81,99%	76,73%
Ürünün uygunluğuna-güvenliğine ilişkin denetimler	76,14%	74,71%	85,85%	76,20%
İç piyasada yapılan denetimler	76,40%	73,74%	83,39%	76,14%
Gümrüklerde yapılan denetimler	68,72%	70,40%	78,75%	69,36%
Üründe tespit edilen uygunsuzluğun/güvensizliğin giderilmesi için uygulanan yaptırımlar	65,87%	73,25%	77,91%	67,62%
Ürünün fiyatına ilişkin denetimler	47,78%	47,11%	47,76%	47,65%
Bilmiyor, fikri yok, yanıt yok	6,24%	5,56%	5,07%	6,08%

Bölgeler ayrımında;	İstanbul	Marmara (Diğer)	Ege/Akdeniz	Karadeniz/Anadolu	GENEL
Ürünün kalitesine ilişkin denetimler	78,65%	75,92%	77,16%	74,86%	76,73%
Ürünün uygunluğuna-güvenliğine ilişkin denetimler	77,56%	77,30%	76,33%	74,19%	76,20%
İç piyasada yapılan denetimler	72,98%	79,13%	75,87%	78,06%	76,14%
Gümrüklerde yapılan denetimler	69,10%	70,75%	67,61%	70,49%	69,36%
Üründe tespit edilen uygunsuzluğun-güvensizliğin giderilmesi için uygulanan yaptırımlar	69,02%	70,53%	66,64%	65,68%	67,62%
Ürünün fiyatına ilişkin denetimler	45,87%	47,71%	52,21%	45,41%	47,65%
Bilmiyor, fikri yok, yanıt yok	3,61%	6,26%	6,86%	7,75%	6,08%

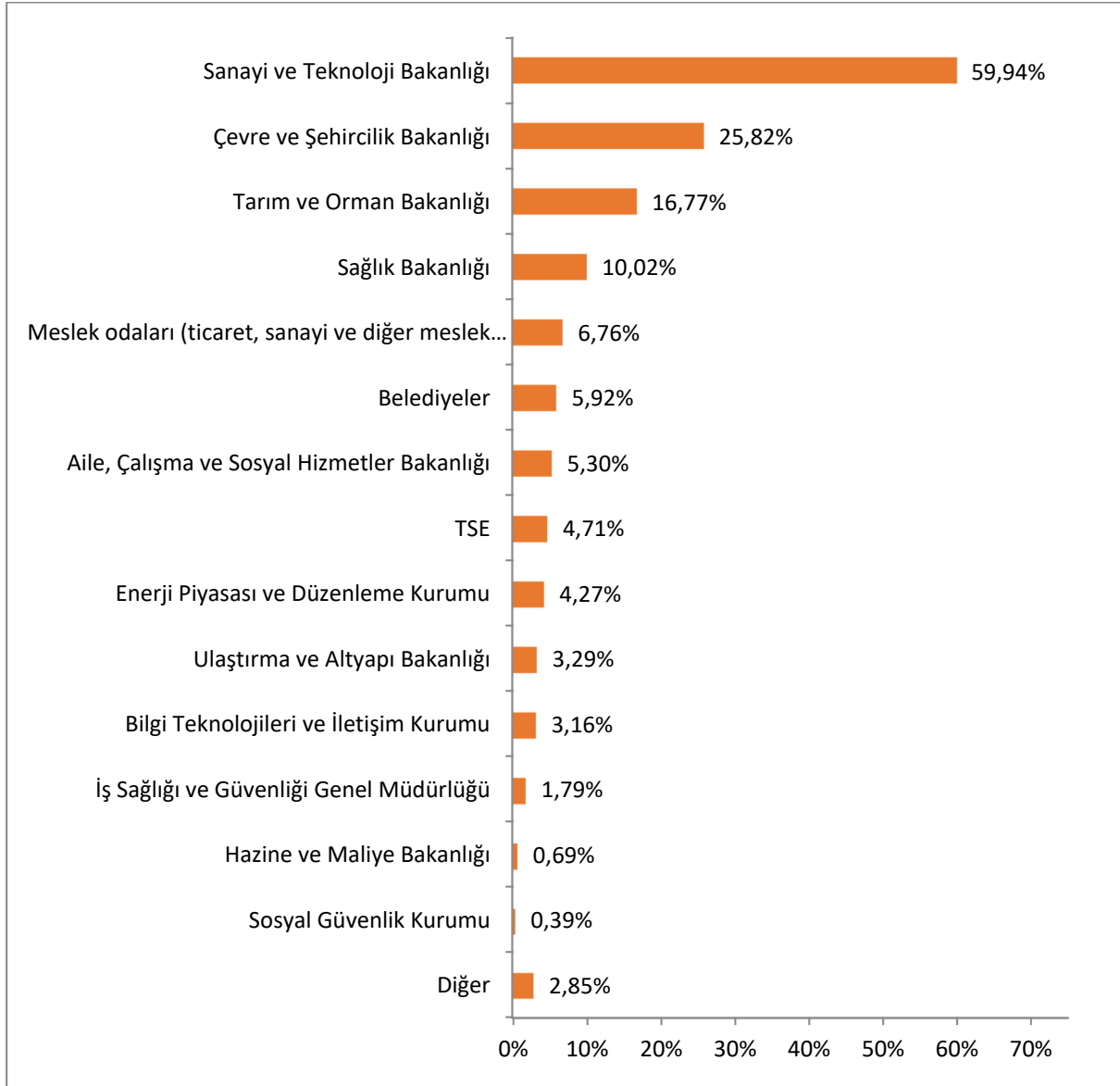
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Sektörlerinde hangi kuruluşlar yetkili?

Yöneticilere, hangi faaliyet gösterdikleri sektörde hangi kuruluşların yetkili olduğu sorulduğunda “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” büyük çoğunluğu oluşturduğu görüldü.

Grafik 13

Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir?

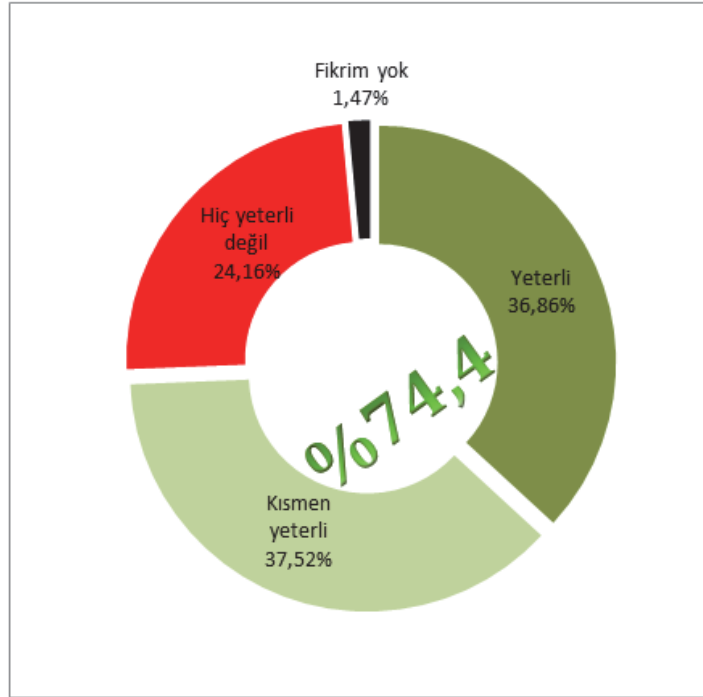
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

Hemen hemen her 4 yöneticiden 3'ü, piyasa gözetimi ve denetiminin “yeterli” olduğu görüşünde. Bu konuda daha çok küçük ölçekli firmaların yetersizliğe dikkat çektiği görülüyor.

Grafik 14

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

Tablo 14

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

	Yeterli	Kısmen yeterli	Toplam Yeterli	Hiç yeterli değil	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;					
Küçük	35,55%	37,67%	73,23%	25,54%	100,00%
Orta	41,16%	37,43%	78,58%	19,91%	100,00%
Büyük	43,92%	34,41%	78,33%	14,80%	100,00%
Bölgelere göre;					
İstanbul	31,83%	43,35%	75,18%	23,34%	100,00%
Marmara (Diğer)	45,19%	30,17%	75,36%	22,00%	100,00%
Ege/Akdeniz	40,89%	35,63%	76,52%	22,03%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	34,23%	36,99%	71,22%	27,89%	100,00%
GENEL	36,86%	37,52%	74,38%	24,16%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Faaliyet gösterdikleri sektör açısından bakıldığında ise bu gözetim ve denetimlerin en yeterli bulunduğu sektör “tekstil sektörü yöneticileri” arasından çıkmıştır.

Tablo 15
Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

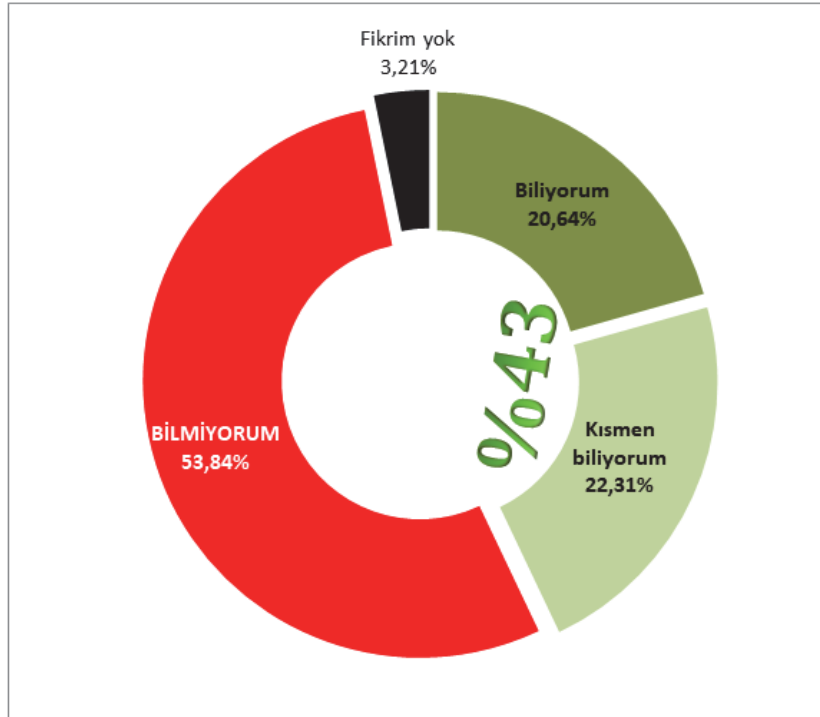
	Yeterli	Kısmen Yeterli	Toplam Yeterli	Hiç yeterli değil	TOPLAM
Faaliyet alanlarına göre;					
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	33,11%	49,29%	82,40%	16,94%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	46,02%	32,63%	78,65%	15,49%	100,00%
Ana metal sanayii	40,69%	34,97%	75,66%	23,11%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	39,76%	35,38%	75,14%	22,75%	100,00%
Gıda	48,71%	24,64%	73,34%	26,66%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	29,38%	41,18%	70,56%	29,44%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	22,74%	46,94%	69,69%	29,53%	100,00%
Diğer makine ve teizat imalatı	22,75%	41,66%	64,40%	34,57%	100,00%
Diğer	40,42%	34,18%	74,60%	22,56%	100,00%
GENEL	36,86%	37,52%	74,38%	24,16%	100,00%

Piyasa gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyorlar mı?

Araştırma kapsamına giren firma yöneticilerine “Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Yöneticilerin %43’ü kısmen de olsa bu farkı bildiğini söylüyor. Bu oran büyük firma yöneticileri arasında yüzde 47. Bilmediklerini belirten kesim ise %54’e yakın.

Grafik 15

Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?

Tablo 16

Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?

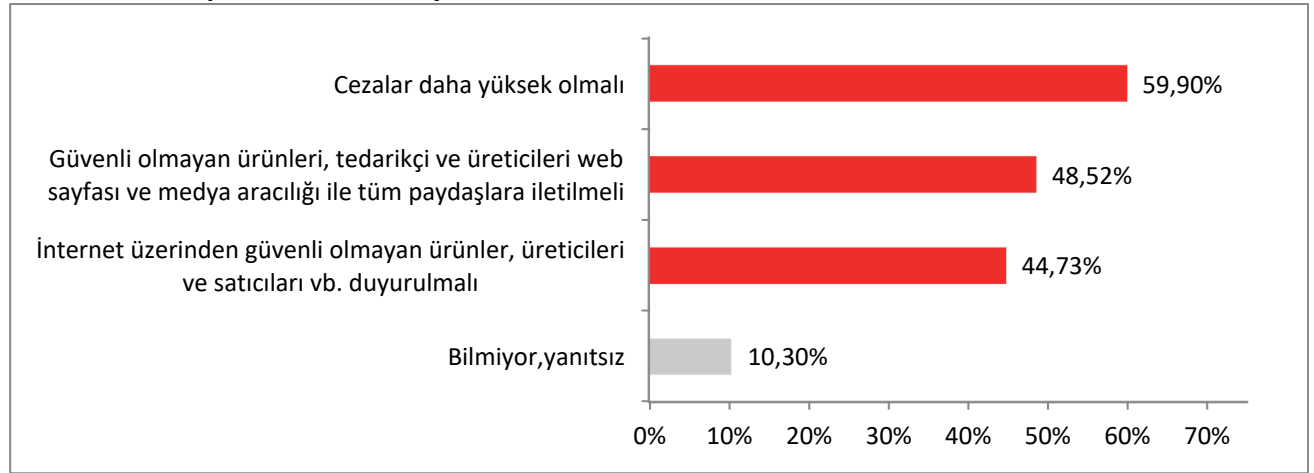
	Biliyor	Kısmen Biliyor	Bilenler Toplamı	Hiç bilmiyor	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;					
Küçük	20,32%	21,67%	41,99%	55,04%	100,00%
Orta	21,40%	24,93%	46,33%	49,35%	100,00%
Büyük	23,94%	22,78%	46,72%	50,35%	100,00%
Bölgelere göre;					
İstanbul	19,53%	21,99%	41,52%	56,15%	100,00%
Marmara (Diğer)	20,70%	23,27%	43,97%	52,29%	100,00%
Ege/Akdeniz	23,65%	21,72%	45,37%	48,32%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	19,07%	22,66%	41,73%	57,14%	100,00%
GENEL	20,64%	22,31%	42,95%	53,84%	100,00%

Yöneticilere göre, ne tür caydırıcı yöntemler kullanılmalıdır?

Firma yöneticilerine “Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Yüksek ceza miktarı akla gelen ilk caydırıcı yöntem oluyor. Bunu öneren yönetici oranı yüzde 60 düzeyinde. Büyük ölçekli işletmeler yüksek ceza miktarı ve teşhir etmeyi daha fazla oranda öne çıkarıyor.

Grafik 16

Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?

Tablo 17

Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?

İşyeri büyüklüğü ayrımında;	Küçük	Orta	Büyük	GENEL
Cezalar daha yüksek olmalı	59,01%	61,59%	71,62%	59,90%
Güvenli olmayan ürünleri, tedarikçi ve üreticileri web sayfası ve medya aracılığı ile tüm paydaşlara iletmeli	47,96%	48,71%	60,81%	48,52%
İnternet üzerinden güvenli olmayan ürünler, üreticileri ve satıcıları vb. duyurulmalı	44,87%	43,50%	48,29%	44,73%
Bilmiyor, yanıtız	11,04%	8,46%	2,73%	10,30%
TOPLAM (*)	162,89%	162,26%	183,45%	163,45%

Bölgeler ayrımında;	İstanbul	Marmara (Diğer)	Ege/ Akdeniz	Karadeniz/ Anadolu	GENEL
Cezalar daha yüksek olmalı	59,21%	62,46%	59,14%	59,99%	59,90%
Güvenli olmayan ürünleri, tedarikçi ve üreticileri web sayfası ve medya aracılığı ile tüm paydaşlara iletmeli	46,58%	46,71%	49,55%	50,43%	48,52%
İnternet üzerinden güvenli olmayan ürünler, üreticileri ve satıcıları vb. duyurulmalı	38,82%	45,20%	45,03%	50,12%	44,73%
Bilmiyor, yanıtız	12,56%	8,00%	10,18%	9,27%	10,30%
TOPLAM (*)	157,17%	162,37%	163,90%	169,81%	163,45%

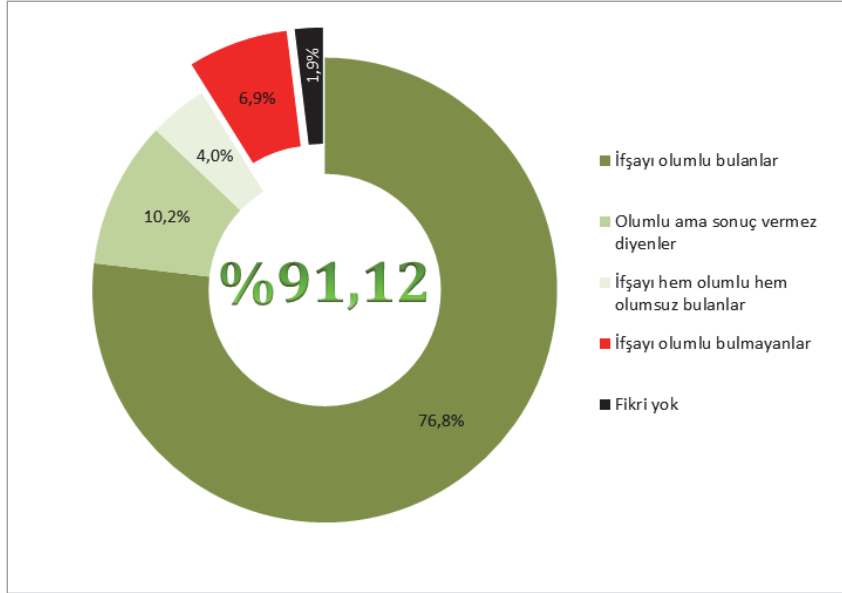
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Güvensiz olduğu düşünülen ürün ve üretici firmanın ifşa edilmesi konusundaki düşünceleri

Firma yöneticilerine “Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Yöneticilerin %91’inin “ifşa” edilmesini şu ya da bu gerekçelerle olumlu buluyor. Yalnızca bunlardan %4’lük bir bölüm aynı zamanda olumsuz yanına da dikkat çekiyor. Öte yandan, ifşayı olumsuz bulan yüzde 7’lik bir kesim de var. Bunların, ise özellikle firmalara ciddi zararlar vermesi nedeniyle böyle düşündükleri gözlemleniyor. En fazla olumlu bulan kesim de büyük ölçekli firmalar olarak dikkat çekiyor.

Grafik 17

Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?

Tablo 18

Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?

	Ifşayı olumlu bulanlar	Olumlu ama sonuç vermez diyenler	Ifşayı hem olumlu hem olumsuz bulanlar	OLUMLU BULANLAR TOPLAMI	Ifşayı olumlu bulmayanlar	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	76,51%	10,85%	4,10%	91,46%	6,87%	100,00%
Orta	76,44%	7,89%	4,31%	88,64%	8,33%	100,00%
Büyük	87,10%	8,22%	1,37%	96,70%	1,07%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	75,03%	9,69%	4,15%	88,87%	8,61%	100,00%
Marmara (Diğer)	75,70%	10,03%	5,42%	91,15%	6,85%	100,00%
Ege/Akdeniz	77,08%	12,35%	3,65%	93,08%	6,04%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	79,00%	8,99%	3,62%	91,61%	6,13%	100,00%
GENEL	76,85%	10,22%	4,05%	91,12%	6,95%	100,00%

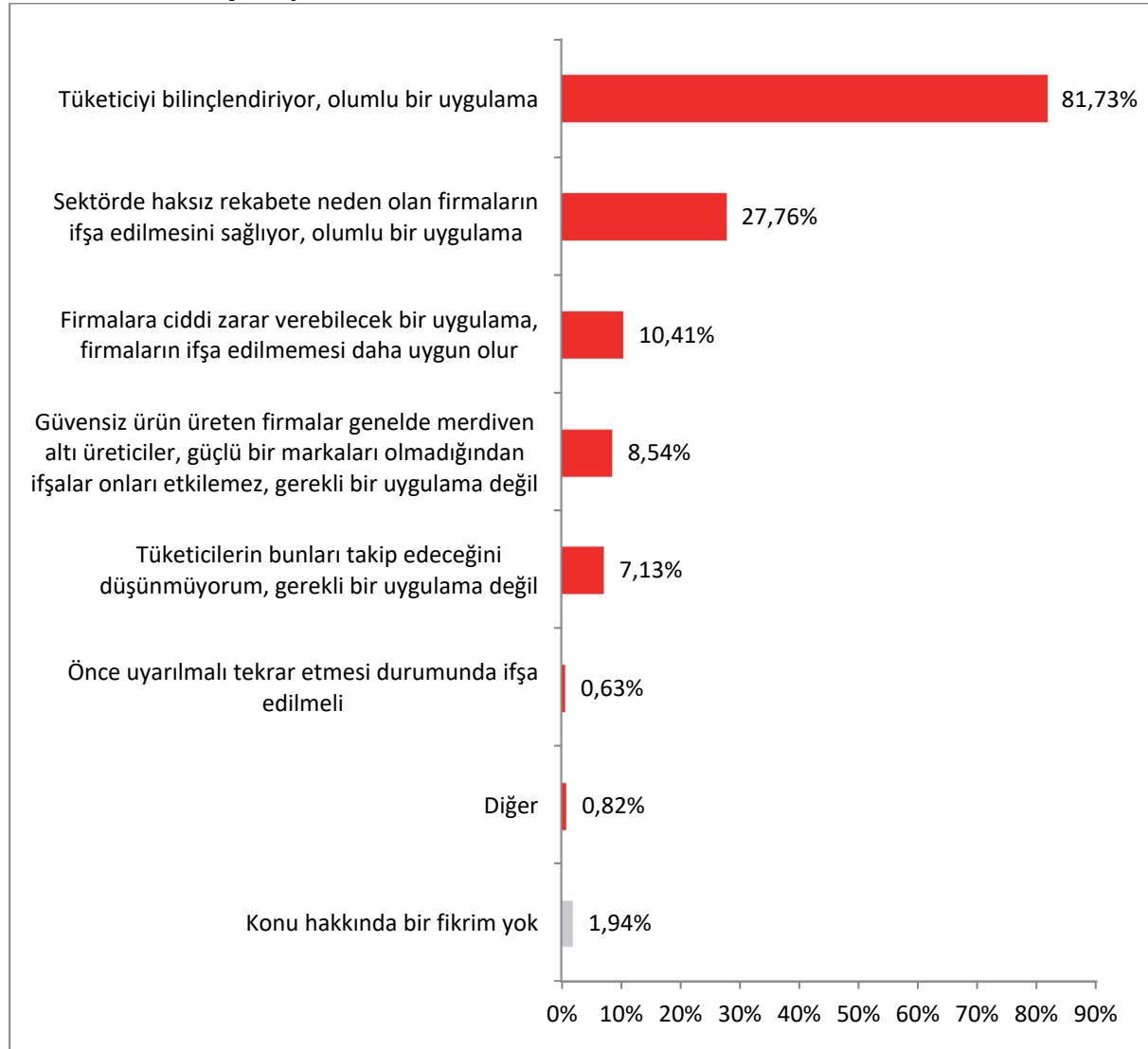

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Yöneticilerin %82'si "ifşa" edilmesini tüketiciyi bilinçlendirme açısından, yüzde 28'lik bir kesim, sektörde haksız rekabete neden olan firmaların ifşa edilmesi açısından olumlu buluyor. Öte yandan yüzde 10'luk bir kesim ise firmalara ciddi zarar verebileceğini düşündüğü için ifşa edilmeyi doğru bulmuyor. Birden fazla yanıt verildiği için aşağıdaki oranlar toplamı 100'ü geçiyor. Yukarıdaki grafikte sergilenen "olumlu-olumsuz" tasniflemesi, yöneticilerin verdikleri tüm yanıtlara (birden fazla belirtilebiliyor) bakılarak yapılmıştır.

Grafik 18

Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz?

Tablo 19
Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünöyorsunuz?

İşyeri büyüklüğu ayırımında;	Küçük	Orta	Büyük	GENEL
Tüketiciyi bilinçlendiriyor, olumlu bir uygulama	82,33%	78,23%	86,88%	81,73%
Sektörde haksız rekabete neden olan firmaların ifşa edilmesini sağlıyor, olumlu bir uygulama	29,00%	23,22%	23,61%	27,76%
Firmalara ciddi zarar verebilecek bir uygulama, firmaların ifşa edilmemesi daha uygun olur	10,57%	11,25%	1,75%	10,41%
Güvensiz ürün üreten firmalar genelde merdiven altı üreticiler, güçlü bir markaları olmadığından ifşalar onları etkilemez, gerekli bir uygulama değil	9,38%	5,61%	4,87%	8,54%
Tüketicilerin bunları takip edeceğini düşünmüyorum, gerekli bir uygulama değil	7,16%	7,70%	3,35%	7,13%
Konu hakkında bir fikrim yok	1,67%	3,03%	2,23%	1,94%
Önce uyarılmalı tekrar etmesi durumunda ifşa edilmeli	0,71%	0,41%	0,00%	0,63%
Diğer	0,74%	1,19%	0,69%	0,82%
TOPLAM (*)	141,55%	130,65%	123,39%	138,95%

Bölgeler ayırımında;	İstanbul	Marmara (Diğer)	Ege/ Akdeniz	Karadeniz/ Anadolu	GENEL
Tüketiciyi bilinçlendiriyor, olumlu bir uygulama	83,04%	77,20%	84,69%	80,06%	81,73%
Sektörde haksız rekabete neden olan firmaların ifşa edilmesini sağlıyor, olumlu bir uygulama	27,74%	25,81%	30,04%	26,74%	27,76%
Firmalara ciddi zarar verebilecek bir uygulama, firmaların ifşa edilmemesi daha uygun olur	11,43%	12,12%	9,13%	9,66%	10,41%
Güvensiz ürün üreten firmalar genelde merdiven altı üreticiler, güçlü bir markaları olmadığından ifşalar onları etkilemez, gerekli bir uygulama değil	9,86%	8,16%	8,58%	7,39%	8,54%
Tüketicilerin bunları takip edeceğini düşünmüyorum, gerekli bir uygulama değil	5,55%	5,80%	11,23%	5,76%	7,13%
Konu hakkında bir fikrim yok	2,52%	2,00%	0,88%	2,26%	1,94%
Önce uyarılmalı tekrar etmesi durumunda ifşa edilmeli	0,15%	0,20%	1,81%	0,27%	0,63%
Diğer	1,07%	1,28%	0,55%	0,57%	0,82%
TOPLAM (*)	141,36%	132,57%	146,91%	132,73%	138,95%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

KULLANILAN SORU FORMU

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

1. Firmanız kaç yıldır faaliyet gösteriyor?

- 1() 1-3 yıl
2() 3-10 yıl
3() 10 yıldan fazla

2. Firmanız hangi sektörde faaliyette bulunuyor?

- 1() Ağaç İşleri, Kağıt ve Kağıt Ürünleri
2() Cam, Çimento ve Toprak
3() Elektrik ve Elektronik
4() Enerji
5() Gıda
6() İnşaat
7() Kimya, Petrol, Lastik ve Plastik
8() Maden
9() Otomotiv
10() Tarım, Avcılık ve Balıkçılık
11() Tekstil, Hazır Giyim, Deri
12() Metal İşleri
13() Kozmetik
14() Tıbbi cihaz
15() Oyuncak, kırtasiye ürünleri
16() Kimya, petrol, lastik ve plastik
17() Makinalar
() Diğer

3. Firmanızın ana faaliyet alanı/alanları nelerdir? (BİRDEN FAZLA İŞARETLENEBİLİR)

- () Üretici
() Dağıtıcı
() İthalatçı
() İhracatçı

4. Firmanızda hangi pozisyonda görevlisiniz? (Birden çok şık seçilebilir)

- 1() Üst Düzey Yönetici/Firma Sahibi
2() Üretim Sorumlusu
3() Mühendis
4() Diğer

5. Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz?

- 1() Evet biliyorum
2() Kısmen biliyorum
3() Hayır bilmiyorum → **SORU 7'YE ATLA**
4() Konu hakkında herhangi bir fikrim yok → **SORU 7'YE ATLA**

6. Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz?

- 1() Evet
2() Hayır
3() Kısmen
4() Konu hakkında herhangi bir bilgim yok

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

7. Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?
- 1() Evet
2() Hayır
3() Konu hakkında herhangi bir bilgim yok
8. Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?
- 5() Çok Önemli
4() Önemli
3() Ne önemli ne önemsiz
2() Önemli değil
1() Hiç önemli değil
9. Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?
- 1() Üretici
2() Dağıtıcı
3() Satıcı/Perakendeci
4() Böyle bir zorunluluk yoktur, tüketicinin satın alırken güvenli bir ürün aldığından emin olması, ürünü incelemesi gerekmektedir.
5() Bilmiyor, yanıtız
10. Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz? (Firma tarafından üretilen ürünler değil, genel olarak o sektördeki ürünler için soruyoruz)
- 1() Kesinlikle hayır
2() Kısmen olabilir
3() Kesinlikle evet
11. Aşağıda yer alan faaliyetlerden hangileri piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır? (**BİRDEN FAZLA İŞARETLENEBİLİR**)
- 1() Gümrüklerde yapılan denetimler
2() İç piyasada yapılan denetimler
3() Ürünün kalitesine ilişkin denetimler
4() Ürünün uygunluğuna-güvenliğine ilişkin denetimler
5() Ürünün fiyatına ilişkin denetimler
6() Üründe tespit edilen uygunsuzluğun-güvensizliğin giderilmesi için uygulanan yaptırımlar
7() Bilmiyor, fikri yok
12. Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir? (**BİRDEN FAZLA İŞARETLENEBİLİR**)
- 1() Ticaret Bakanlığı
2() Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
3() Sağlık Bakanlığı
4() Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
5() Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
6() Tarım ve Orman Bakanlığı
7() Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
8() Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
9() Enerji Piyasası ve Düzenleme Kurumu
10() Belediyeler
11() Diğer

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

13. Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sizce yeterli mi?

- 1() Yeterli
- 2() Kısmen yeterli
- 3() Hiç yeterli değil
- 4() Konu hakkında herhangi bir fikrim yok

14. Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?

- 1() Evet biliyorum
- 2() Kısmen biliyorum
- 3() Hayır bilmiyorum
- 4() Konu hakkında bir fikrim yok

15. Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır? (BİRDEN FAZLA İŞARETLENEBİLİR)

- 1() Cezalar daha yüksek olmalı
- 2() İnternet üzerinden güvenli olmayan ürünler, üreticileri ve satıcıları vb. duyurulmalı
- 3() Güvenli olmayan ürünler ve tedarikçileri/üreticileri web sayfası ve medya aracılığı ile tüm paydaşlara iletilmeli
- 4() Bilmiyorum, fikri yok

16. Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- 1() Tüketiciyi bilinçlendiriyor, olumlu bir uygulama
- 2() Sektörde haksız rekabete neden olan firmaların ifşa edilmesini sağlıyor, olumlu bir uygulama
- 3() Firmalara ciddi zarar verebilecek bir uygulama, firmaların ifşa edilmemesi daha uygun olur
- 4() Güvensiz ürün üreten firmalar genelde merdiven altı üreticiler, güçlü bir markaları olmadığından ifşalar onları etkilemez, gerekli bir uygulama değil
- 5() Tüketicilerin bunları takip edeceğini düşünmüyorum, gerekli bir uygulama değil
- 6() Konu hakkında bir fikrim yok
- 7() Diğer

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden tamamen Norm Consulting Danışmanlık konsorsiyumu sorumlu olup, bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak amacıyla kullanılamaz.